

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulum II. Afferte.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

agentis sufficienter posita fuit, ita, vt per pœnitentiam reuocari non possit, tunc grauius puniri potest conatus, vt si sagittam hominis occidendi causa miserit, aut venenum alicui propinãrit, isque sumpserit; quibus consentit, quod *Menoch. docet l. c. considerandum esse*, num conatus propinquus sit, an verò remotus, vt qui illum adhibuit, grauius puniatur, v. g. qui sagittam in hominem misit, grauiore pœna dignus censetur, quàm is, qui arcum ad homini nocendum præparauit.

3. Not. II. Qui alteri damnum infert secundum se injustum, is malo animo fecisse præsumitur. ita *gl. hic. verb. Ludens; Innocentius & alij*, & sumitur ex *l. 1. de fideiuss.* vbi dicitur ei, qui hominem occidit, probandi onus incumbere, se non occidendi animo fecisse, & *l. Si non conuictis. s. iuncta gl. verb. Probare. C. de iniuriis.* vbi significatur proferentem verba suapte natura iniuriosa, iniurandi animo dixisse videtur, nisi contrarium probet, vel coniecturis ostendat, quamobrem *Abbas hic. n. 3. & Bart. in l. Inter. S. Reclè. ff. de furtis tradit.* si quis rem alienam abstulit, & deprehensus dixit, se existimare dominum inuitum non esse, idèoque à furti crimine se excusatum. *juxta S. Placuit. Instit. de oblig. ex delicto*, credendum ipsi non esse, nisi probet, vel coniecturis verisimile reddat; potest enim præsumptio vna per aliam contrariam præsumptionem vehementiorem elidi, secundum *gl. in c. Litteras. 14. verb. Purgauit. hoc tit.*

4. His adde, sicuti malefacta ex maligno animo profecta censentur, ita & benefacta seu beneficia ex benevolentia proficisci præsumi debet, donec oppositum ostendatur, ita monet *gl. fin. hic.*

CAPITULUM II.

Afferte.

PARAPHRASIS.

In hoc capitulo refertur sententia lata à Salomone *lib. 3. Reg. cap. 3.* inter duas mulieres contendentes de filiolo, quòd

eius esse censetur, quæ illum penes alteram viuere maluit, quàm vt occisus neutrius sit.

S V M M A R I V M.

1. Iudex interdum ex violenta præsumptione potest procedere ad ferendam sententiam definitiuam.
2. In quo casu consultum est, vt iudex præsumptionem curet scribi in actis.
3. In dubio de Natiuitate, an ex hoc Patre, vel ex hac Matre sit aliquis natus, coniectura sumi potest ex affectu dilectionis.

Not. I. Iudex interdum ex vehementi coniecturâ in iudicio prodita, vel ab aduersario probata animum suum informare potest, vt absque vllâ probatione sententiam condemnando ferat. *Argum. l. Indicia. 19. C. de rei vindicat. l. vlt. C. de probat.* & dici hæc solet præsumptio violenta, videri potest *Abbas hic. n. 5.* vbi admonet, vt iudex, si ex violentâ præsumptione, seu iudicio moraliter rem conuincente, moueatur ad sententiam definitiuam ferendam, vt iubeat eam præsumptionem scribi in actis iudicii, vt si appellari contingat, ex iis sententia justificari possit.

His adde, quòd ex indicio vno, aut pluribus simul iunctis, si valdè vrgentia sint, vt apertam seu violentam præsumptionem efficiant, iudex facilius procedere possit ad definitiuam, si ciuilitè agatur, vt in casu nostri capituli quamuis etiam criminaliter, quandoque ex vehementissimis & moraliter certis indiciis hominem condemnare possit, saltè ad pœnam extraordinariam. *Argum. cit. l. vlt. immò interdum ad ordinariam in criminibus, quæ suapte naturâ occulta perfectè probari non possunt, vt docui lib. 3. Th. Mor. Tract. 6. cap. 2. n. 5.*

Not. II. In dubio de natiuitate, num ex hoc patre, aut hac matre aliquis natus sit, coniectura fieri potest ex dilectionis affectu, cum naturale id sit, vt parens prolem

suam diligit, neque affectus extraneus reperiatur, qui vincat paternum. *l. ult. §. 1. C. de curat. furiosi.*

CAPITVLVM III.

Ex studiis.

PARAPHRASIS.

Ex pueri studiis intelligitur, quid de eius operibus, rectane, an amunda sint, existimari debeat, siue ex iis, quæ tractat puer, & ad quæ affectum se ostendit, coniectura sumi potest, num eius opus rectum futurum sit. *sumptum est ex prouerbis Salomonis. cap. 20. vers. 12. cum interpret. S. Hieronymi.*

De reliquo hoc Cap. non summatur.

CAPITVLVM IV.

Nullus dubitat.

PARAPHRASIS.

Quemadmodum innocens non subterfugit iudicium, in quo se absolendum sperat, ita qui dilationibus iudicium declinare cupit, ea, de quibus accusatur, confiteri videtur.

SUMMARIVM.

1. *Præsumitur confiteri crimen, qui intra indultum sibi tempus, quo se de eo purget, in iudicio non comparet.*
2. *Quando fuga faciat probationem, aut saltem indicium de commisso crimine.*

NOT. VII. Qui aliquoties sibi indulto temporis spatio, intra quod comparere & se purgare debeat, non compareret, aut se absentat, censetur crimen confiteri, ita etiam legitur in *c. Decernimus. 10. Causa. 3. q. 9. vbi gl. monet verb. Manifestum*, hoc intelligi secundum præsumptionem; quæ autem alioquin pœnæ contumaciæ sunt, docent *DD. in l. Contumaciâ. 53. de iudiciis*, & dixi hoc lib. tit. de dolo.

2. *Quærunr hîc de fugâ, num faciat probationem, aut saltem indicium de commisso*

crimine. *§. 1.* Si quis metu futuræ inquisitionis, vel accusationis fugiat, indicium criminis commissi præbet, quæ est communis doctrina apud *Farin. in praxi criminali. q. 48. n. 1.* si tamen alia discedendi causa probabilis appareat, ob quam ille discessisse potuit, in dubio, quod benignius est, præferri debet, teste *Farin. num. 44.* nam odia sunt restringenda, & fauores ampliandi. *Regula. 16. in 6.*

§. 2. Si quis post institutam inquisitionem, vel accusationem fugit, minus præsumitur contra ipsum, egisse id conscientia criminis, cum prætendi possit probabilis timor instituti processûs, qui per seipsum molestiam ac periculum creat, negari tamen non debet, quin & hæc fuga, quale quale criminis indicium afferat, prout ex hoc colligitur, aded quidem, vt si alia indicia accedant, efficere possint probationem semiplenam, adeoque iudex procedere possit ad torturam Rei, teste *Carerio in pract. Tract. 2. de indiciis. n. 16. Farin. n. 34.*

His duo addenda, primum, quod fuga famuli, si res aliqua eodem tempore in domo amissa ostendatur, faciat præsumptionem de furto, secundum *gl. in Auth. de exhibendis reis. §. Si verò semel. verb. factum.* quod maxime procedit, si civiliter agatur; sin autem criminaliter, tunc fuga famuli in hoc casu indicium tantum facit; quod interdum sufficit ad torturam, vt docet *Farin. cit. q. 48. n. 73. Mascard. de prob. concl. 821. n. 9.* alterum si quis in carcere detentus ob crimen, illo effracto, fugiat: præbet indicium commissi criminis, quæ est recepta sententia, ob eamque causam, si talis à iudice capiatur, grauius postea torqueri solet secundum *Clarum in practica*, immò communis ferme Doctorum est sententia *gl. l. In eos. ff. de custodia reorum & aliorum apud Clarum. & Farin. 30.* quod effracto carcere fugiens habeatur pro confesso, ideoque pœnâ ordinariâ puniri possit, sicuti si crimen, cuius causâ detinebatur, expressè confessus, aut de eo conuictus fuisset. *Argum. l. In eos. & l. 1. ff. de effractor. ex quibus tamen legibus id nequaquam colligitur.*